

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 1388/01
Zo dňa 03.06.2015
Z-007812/2015/1070/MSB

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 8
Počet príloh: 0

PROTOKOL

o výsledku kontroly
evidencie a nakladanie s pozemkami obcí

Obec Počúvadlo

Banská Bystrica august 2015

Zhrnutie

Kontrola evidencie a nakladania s pozemkami obcí bola vykonaná na základe schváleného plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2015. Návrh na zaradenie kontrolnej akcie do plánu kontrolnej činnosti vyplynul z rozdielnych údajov o pozemkoch pri analýze údajov z rôznych zdrojov, konkrétne informácií zverejňovaných Datacentrom, účtovných závierok obcí zverejnených v registri účtovných závierok a údajov z informačných systémov katastrálnych odborov okresných úradov. Kontrola bola zameraná na pozemky, ktoré obec vo svojom účtovníctve neevidovala, resp. evidovala v nulovej hodnote.

Účelom kontroly bolo komplexné posúdenie evidencie a nakladania s pozemkami. Vzhľadom na nesprávnu evidenciu pozemkov bolo zámerom kontroly vyčíslieť hodnotu pozemkov vo vlastníctve obce a jej podiel na celkovej hodnote majetku, ktorá bola v kontrolovanom období obcou nesprávne vykazovaná v účtovných závierkach.

Okrem poukázania na nesprávnu evidenciu a vykazovanie pozemkov bola kontrola zameraná aj na prípadné predaje, kúpy, zámeny alebo nájmy pozemkov obce a zaúčtovanie príjmov z predajov resp. nájmov týchto neocenených pozemkov.

Kontrolou bola preverená aj účinnosť kontrolného systému obce v súvislosti s nesprávnou evidenciou pozemkov, t. j. činnosť hlavného kontrolóra, povinnosť overovania účtovných závierok a výročných správ audítorom a prípadné kontroly iných externých inštitúcií zamerané na kontrolovanú oblasť.

Kontrolou bolo zistené, že obec nepostupovala v súlade s niektorými všeobecne záväznými právnymi predpismi, pričom nedostatky boli zistené v oblasti evidencie a vykazovania pozemkov, keď obec na účte 031 - pozemky neevidovala žiadne pozemky, a teda nevytvorila ani analytickú evidenciu pozemkov a nevykonala ich inventarizáciu, a to aj napriek tomu, že podľa listov vlastníctva obec vlastnila pozemky. Súčasne bolo zistené, že obec z dôvodu neevidovania pozemkov v účtovníctve uviedla nesprávne údaje o pozemkoch aj v účtovnej závierke a finančnom výkaze FIN 2-04 za obdobie rokov 2012 až 2014 a uviedla nesprávne údaje o výške aktív a pasív v záverečných účtoch obce za roky 2012 až 2014.

Ocenením pozemkov vo vlastníctve obce podľa zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady by sa v súčasnosti celková hodnota majetku obce zvýšila v porovnaní s celkovou hodnotou majetku obce k 31.12.2014 o 57,46 %.

Nesprávne vykazovanie pozemkov v účtovných závierkach a finančných výkazoch FIN 2-04 v rokoch 2012 až 2014 bolo nad hranicou významnosti 2 % stanovenou z celkovej hodnoty majetku obce.

Preverenie kontrolného systému so zameraním na oblasť pozemkov poukázalo na neúčinnosť kontrolných mechanizmov obce v kontrolovanom období.

Podľa poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu SR č. 1388/01 z 03.06.2015 vykonali:

Ing. Stanislav Matúška, vedúci kontrolnej skupiny
Ing. Katarína Šmondrková, členka kontrolnej skupiny

kontrolu evidencie a nakladania s pozemkami obcí, ktorej účelom bolo preveriť evidenciu a nakladanie s pozemkami so zameraním na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov.

Kontrola bola vykonaná v čase od 16.06.2015 do 05.08.2015 v

obci Počúvadlo, Počúvadlo 59, 969 01 Banská Štiavnica, IČO 00320927

za kontrolované obdobie rokov 2012 až 2014.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej aj „NKÚ SR“) a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov pre kontrolu verejného sektora (ISSAI 100) a kontrolu súladu (ISSAI 400) v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií.

Predmetom kontroly bolo dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení a nakladaní s pozemkami a kontrolný systém súvisiaci s oblasťou pozemkov.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Charakteristika kontrolovaného subjektu

Obec Počúvadlo (ďalej aj „obec“) je podľa čl. 65 ods. 1 Ústavy SR právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce prostredníctvom verejných zhromaždení obyvateľov obce, hlasovaním obyvateľov obce a najmä prostredníctvom volených zástupcov obecného zastupiteľstva (ďalej len „ObZ“) a starostu obce. Činnosť obce je upravená zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“).

Obec Počúvadlo sa nachádza v Banskobystrickom kraji v okrese Banská Štiavnica. Podľa údajov Štatistického úradu SR k 31.12.2014 mala obec 95 obyvateľov. Celkový majetok obce k 31.12.2014 mal netto hodnotu 838 958,14 eur.

Na účte 031 – pozemky obec v kontrolovanom období neevidovala žiadne pozemky. Podľa údajov poskytnutých katastrálnym odborom Okresného úradu v Banskej Štiavnici vlastnila obec k 27.05.2015 pozemky o celkovej výmere 595 454 m².

NKÚ SR vykonal na základe poskytnutých údajov ocenenie pozemkov vo vlastníctve obce podľa príloh č. 1 a 2 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady“).

Údaje o pozemkoch vo vlastníctve obce rozdelených podľa jednotlivých druhov a ich jednotkovej ceny sú uvedené v tabuľke.

Tabuľka: Pozemky vo vlastníctve obce

druh pozemku	výmera v m ²	cena za m ² (v eur)	hodnota (v eur)
zastavané plochy a nádvoria	69 201	1,3200	91 345,32
záhrady	7 454	1,3200	9 839,28
trvalé trávnaté porasty	154 297	0,0378	5 832,43
orná pôda	105 803	0,3173	33 571,29
vodné plochy	246	1,3200	324,72
ostatné plochy	18 834	1,3200	24 860,88
lesné pozemky	239 619	1,3200	316 297,08
pozemky SPOLU	595 454	-	482 071,00
celkový majetok obce (netto) k 31.12.2014	-	-	838 958,14
celkový majetok obce (netto) po ocenení pozemkov	-	-	1 321 029,14
rozdiel v celkovej hodnote majetku po ocenení pozemkov	-	-	57,46 %

Zdroj: - údaje z katastrálneho odboru Okresného úradu Banská Štiavnica
- ocenenie pozemkov NKÚ SR podľa príloh č. 1 a 2 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Pozn.: výmery parciel v m² sú uvedené spolu (register C + E)

V tabuľke je uvedená aj celková hodnota majetku obce pred a po ocenení pozemkov. Z týchto údajov vyplýva, že celková hodnota majetku obce by sa po uvedenom spôsobe ocenenia zvýšila o 57,46 %.

2 Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení a nakladaní s pozemkami

2.1 Evidencia a vykazovanie pozemkov

V súvislosti s kontrolou dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri evidencii majetku, hospodárení a nakladaní s pozemkami bolo zistené, že obec na účte 031 - pozemky neevidovala žiadne pozemky a to aj v prípade pozemkov, ku ktorým mala vlastnícke právo zapísané v listoch vlastníctva číslo 1, 69, 551, 424, 388, 533, 534, 416, 660 v katastrálnom území obce Počúvadlo.

Obec tým, že nevedla v účtovníctve žiadnu evidenciu pozemkov, nekonala v súlade s § 25 ods. 1 a 2 a § 32 ods. 9 písm. h) Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/16786/2007-31 z 08.08.2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (ďalej len „Opatrenie č. MF/16786/2007-31“), podľa ktorých sa o pozemkoch ako dlhodobom hmotnom majetku účtuje v účtovnej triede 0, na príslušný účet účtovnej skupiny 03.

Tým, že obec nevedla žiadnu evidenciu pozemkov, nevytvorila ani ich analytickú evidenciu podľa § 25 ods. 4 a § 32 ods. 14 Opatrenia č. MF/16786/2007-31, podľa ktorých sa analytická evidencia vedie podľa jednotlivých zložiek dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku a slúži na jeho identifikáciu a obsahuje najmä názov alebo opis majetku, číselné označenie, dátum jeho obstarania a uvedenia do užívania, dátum zaúčtovania na účte účtovej skupiny 01, 02 a 03, ocenenie, zostatkovú cenu, dátum a spôsob vyradenia. V analytickej evidencii dlhodobého majetku sa uvádza aj vecné bremeno k dlhodobému majetku, transfer, z ktorého bol dlhodobý majetok obstaraný, záložné právo k dlhodobému majetku a podobne. Osobitne analyticky sa evidujú pozemky s nerastnými zdrojmi a pozemky bez nerastných zdrojov.

Uvedeným konaním obec zároveň nepostupovala podľa § 7 ods. 2 písm. d) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je obec povinná viesť majetok v účtovníctve podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Okrem toho, tým, že pozemky vo vlastníctve obce neboli ocenené, nebola splnená povinnosť v zmysle § 24 ods. 1 zákona o účtovníctve, podľa ktorého účtovná jednotka je povinná oceňovať majetok.

Tým, že obec v účtovníctve neevidovala pozemky a nemala ich ocenené, nebolo podľa § 8 ods. 2 zákona o účtovníctve účtovníctvo obce správne, pretože účtovná jednotka nevedla účtovníctvo podľa tohto zákona.

V rámci riadnej inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31.12.2012, k 31.12.2013 a k 31.12.2014 bola kontrolou preverená správnosť inventarizácie pozemkov obce. Kontrolou bolo zistené, že v rokoch 2012 až 2014 obec neinventarizovala pozemky, čím nekonala v súlade s § 6 ods. 3 zákona o účtovníctve, podľa ktorého účtovná jednotka je povinná inventarizovať majetok, záväzky a rozdiel majetku a záväzkov podľa § 29 a 30.

V súvislosti s neevidovaním pozemkov obce v hlavnej knihe na účte 31 - pozemky bolo zistené, že obec uviedla nesprávne údaje o pozemkoch aj v účtovnej závierke, t. j. v súvahe a poznámkach za roky 2012 až 2014.

Na základe uvedeného obec nepostupovala v súlade s § 7 ods. 1 zákona o účtovníctve, podľa ktorého účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva.

Zároveň obec nepostupovala ani v súlade s § 3 Opatrenia Ministerstva financií SR č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa poznámky zostavujú tak, aby informácie v nich uvedené boli užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.

Správnosť vykazovania hodnoty pozemkov bola preverená tiež vo finančnom výkaze o vybraných údajoch z aktív a pasív subjektu verejnej správy FIN 2-04 (ďalej len „výkaz FIN 2-04“) za obdobie rokov 2012 až 2014, pričom bolo zistené, že v kontrolovanom období obec uviedla nesprávne údaje o pozemkoch aj v predmetnom finančnom výkaze FIN 2-04.

Obec z dôvodu nesprávneho vykazovania údajov o pozemkoch vo finančnom výkaze FIN 2-04 nekonala za rok 2012 v súlade s § 1 ods. 1 a 2 Opatrenia Ministerstva financií SR č. MF/20414/2007-31 a za roky 2013 a 2014 nekonala v súlade s Opatrením Ministerstva financií č. MF/21513/2012-31, ktorým sa ustanovuje usporiadanie, obsahové vymedzenie, spôsob, termín a miesto predkladania informácií z účtovníctva a údajov potrebných na účely hodnotenia plnenia rozpočtu verejnej správy.

Z dôvodu nevypracovania záverečného účtu a výročnej správy obce za rok 2012 nemohla byť overená správnosť vykázania aktív a pasív v predmetných dokumentoch.

Tým, že obec nevypracovala záverečný účet za rok 2012, nekonala v súlade s § 16 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“), podľa ktorého je obec povinná po skončení rozpočtového roka spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu obce.

Tým, že obec nevypracovala výročnú správu za rok 2012, nekonala v súlade s § 20 ods. 1 zákona o účtovníctve, podľa ktorého je obec povinná vypracovať výročnú správu, ktorej súlad s účtovnou závierkou zostavenou za to isté účtovné obdobie musí byť overený audítorom.

Neevidovaním pozemkov v účtovníctve obec nesprávne vykázala v záverečných účtoch za roky 2013 a 2014 údaje týkajúce sa bilancie aktív a pasív, čo nebolo v súlade s § 16 ods. 5 písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Z dôvodu neevidovania pozemkov v účtovníctve obce boli vykázané nesprávne údaje o výške aktív a pasív obce aj vo výročnej správe za roky 2013 a 2014, čo nebolo v súlade s § 20 ods. 3 zákona o účtovníctve, podľa ktorého výročná správa účtovnej jednotky musí poskytovať verný a pravdivý obraz.

V zmysle prílohy č. 1 k Európskym vykonávacím smerniciam pre kontrolné štandardy INTOSAI č. 12 – Závažnosť zistení a riziko kontroly bola stanovená pre uvedenú oblasť kontroly významnosť 2 % z celkovej hodnoty majetku obce.

Nesprávne vykazovanie pozemkov v účtovných závierkach a finančných výkazoch FIN 2-04 v rokoch 2012 až 2014 bolo nad hranicu významnosti 2 % stanovenú z celkového majetku obce.

Na základe uvedeného môžeme konštatovať, že kontrolou boli zistené významné zistenia, ktoré ovplyvnili správnosť vykázaných aktív.

2.2 Predaj, kúpa, zámena a nájom pozemkov

Obec v kontrolovanom období uzatvorila dve zmluvy na predaj pozemkov v celkovej sume 514,00 eur. Cena bola stanovená v rámci schválenia predaja na zasadnutí ObZ. Ku každému predaju bol predložený súhlas poslancov ObZ, schválený trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov s odvolaním sa na dôvod hodný osobitného zreteľa. Osobitný zreteľ bol zdôvodnený tým, že pozemky tvorili príľahlé pozemky k nehnuteľnostiam, ktoré boli vo vlastníctve žiadateľov, resp. pozemky nachádzajúce sa pod stavbou.

Obec účtovala predaj pozemkov na účtoch 211 – pokladnica a 641 - príjem z predaja dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku. Predaj pozemkov nebol

zaúčtovaný na účte 031 - pozemky, čím obec nepostupovala v súlade s § 32 ods. 9 písm. h) Opatrenia č. MF/16786/2007-31, podľa ktorého dlhodobý hmotný majetok sa účtuje na účte 031 – pozemky a zároveň podľa § 8 ods. 3 zákona o účtovníctve nebolo účtovníctvo obce úplné, keď neboli v účtovnom období zaúčtované všetky účtovné prípady.

Preverením dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri kúpe, zámene a nájme pozemkov bolo zistené, že obec v rokoch 2012 až 2014 nekúpila, nezamenila a ani nedala do nájmu žiaden pozemok obce.

3 Kontrolný systém

Cieľom kontroly bolo zhodnotiť účinnosť vnútorného kontrolného systému, vykonávanie kontrol týkajúcich sa pozemkov externými inštitúciami a overenie účtovných závierok a výročných správ obce audítorom.

3.1 Vnútorný kontrolný systém

Obec mala v kontrolovanom období zvolenú hlavnú kontrolórku (ďalej len „HK“) s úväzkom na dve hodiny týždenne.

Kontrolou plnenia si vybraných povinností HK v zmysle zákona o obecnom zriadení bolo zistené, že HK predkladala plány kontrolnej činnosti na schválenie ObZ raz ročne. Uvedeným konaním HK nekonala v súlade s § 18f ods. 1 písm. b) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého HK predkladá ObZ raz za šesť mesiacov návrh plánu kontrolnej činnosti.

Ďalej bolo zistené, že HK nevypracovala v rámci kontrolovaného obdobia odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce, čím nepostupovala v súlade s § 18f ods. 1 písm. c) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého HK vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu obce.

Kontrolou bolo zistené, že obec nemala za rok 2012 vypracovaný záverečný účet z uvedeného dôvodu HK nevypracovala odborné stanovisko k záverečnému účtu obce.

Obec predložila odborné stanovisko HK k záverečnému účtu za roky 2013 a 2014.

Kontrolou bolo zistené, že HK nevypracovala správu o kontrolnej činnosti za rok 2012, čím nepostupovala podľa § 18f ods. 1 písm. e) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého HK predkladá ObZ najmenej raz ročne správu o kontrolnej činnosti.

Za roky 2013 a 2014 HK vypracovala správy o kontrolnej činnosti.

HK v kontrolovanom období nemala v pláne kontrolnej činnosti kontrolu zameranú na nakladanie s pozemkami, ani nebola vznesená požiadavka na vykonanie kontroly nakladania s pozemkami zo strany orgánov obce.

3.2 Kontroly vykonané externými inštitúciami

Podľa vyjadrenia obce v kontrolovanom období nebola vykonaná externá kontrola so zameraním na pozemky.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Kontrolou bolo zistené, že obec nemala audítorom overenú účtovnú závierku za rok 2012 a do dňa ukončenia kontroly nemala audítorom overenú účtovnú závierku ani za rok 2014. Tým, že obec nemala overenú účtovnú závierku audítorom za rok 2012, nekonala v súlade s § 19 ods. 3 zákona o účtovníctve, podľa ktorého účtovná závierka musí byť overená do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa zostavuje.

Obec nemala vypracovanú výročnú správu za rok 2012. Z uvedeného dôvodu výročná správa nebola overená, čím obec nepostupovala podľa § 20 ods. 3 zákona o účtovníctve, podľa ktorého súlad výročnej správy s účtovnou závierkou musí byť overený audítorom do jedného roka od skončenia účtovného obdobia.

Obec mala uzatvorenú zmluvu o vykonaní prác súvisiacich s uplatňovaním zákona o účtovníctve a zákona č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade výkonom auditu v znení ustanovení Obchodného zákonníka. Predmetom zmluvy bola kontrola rozpočtovníctva a účtovníctva obce, auditorské služby ročnej účtovnej závierky, záverečného účtu a výročnej správy. Cena za vykonané práce bola dohodnutá na 310,80 eur ročne vrátane DPH.

Účtovná závierka obce za rok 2013 bola overená audítorom, pričom podľa stanoviska audítora uvedeného v správe audítora zo dňa 14.10.2014 poskytovala vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz finančnej situácie k 31.12.2013 v súlade so zákonom o účtovníctve.

Výročná správa za rok 2013 bola overená audítorom, pričom podľa stanoviska audítora zo dňa 14.10.2014 účtovné informácie vo výročnej správe účtovnej jednotky poskytovali vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz o účtovnej závierke k 31.12.2013 a boli v súlade so zákonom o účtovníctve.

Audítor ani v jednom výroku neupozornil obec na skutočnosť, že nemá pozemky uvedené na listoch vlastníctva evidované v účtovníctve obce.

Hodnotenie kontrolného systému so zameraním na oblasť pozemkov poukázalo na neúčinnosť kontrolných mechanizmov obce v kontrolovanom období.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa 12.08.2015

Ing. Stanislav Matúška
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Katarína Šmondrková
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa 20.08.2015

Dušan Triebušník
starosta